

Dir-ne

És sabut —ens hi hem referit sovint— que certs verbs, amb l'ús, acaben per adjuntar-se la partícula pronominal que és el representant primitiu del seu complement, amb què adquireixen una nova significació. Aquest fet s'esdevé especialment amb els pronoms *en* i *hi*, en el cas de conjunts (si es vol, hom en pot dir locucions) tan coneguts com *anar-se'n*, *tornar-se'n*, *haver-hi*, *sentir-hi*, *veure-hi*, *mirar-s'hi*, etc.). Quan diem *Ens en vam anar de casa* o *Hi havia molta gent al carrer*, no considerem que hi hagi cap duplicació o redundància entre *en* i *de casa*, i entre *hi* i *al carrer*, perquè les partícules pronominals s'han integrat ja plenament en la significació del verb, i cal creure que ningú no tindria, per escrúpols de correcció sintàctica, la idea de fer precedir per una coma els complements *de casa* i *al carrer*. Hi ha casos en què el pronom *en* s'ha unit formalment al verb, a tall d'un prefix, com *endur-se* i *emportar-se*, i d'altres en què l'ús d'aquest pronom, aglutinat o no, es considera inacceptable si no és com a representant normal del complement. Podem dir, així, *Em recordo de tu*, *Me'n recordo* i *Tadhuc Me'n recordo, de tu!* (construcció emfàtica), però no "Me'n

recordo de tu", "M'enrecordo de tu" o "Me n'enrecordo" (!)

El verb *dir* també presenta un cas especial d'adjunció del pronom *en*, potser no prou sovint remarcat. El Diccionari Fabra el va deixar ben establert. Segons aquesta obra, *dir-ne* significa "designar amb tal o tal mot", definició il·lustrada amb dos exemples molt explícits de la integració del pronom en el significat del verb, perquè cap coma no separa els complements (teòricament duplicats pel pronom *en*) de la resta de la frase: *D'això jo en dic covardia* i *Com se'n diu de "ciutat" en anglès?* La Gran Enciclopèdia, en canvi, obeint sens dubte als escrúpols de correcció sintàctica a què ens hem referit, no indica cap exemple sense aquesta coma i àdhuc la introdueix en un dels exemples que transcriu del Fabra: *D'això, jo en dic covardia*. No compartim aquesta posició, que constitueix, al nostre entendre, un retrocés respecte al que ja va establir Fabra. Ningú no dirà que no som partidaris de les comes, especialment quan marquen les pauses i l'entonació del llenguatge viu, intentant reflectir el qual escriuríem *Com se'n diu, d'això?* i no *Com se'n diu d'això?* Però ens sembla important que la normativa ens permeti d'escriure, sense cap coma, *D'aquesta substància se'n diu vesç*.